

بررسی اهداف راهبردی حملات موشکی ایران به مراکز نظامی و اقتصادی اسرائیل در جنگ ۱۲ روزه

نفوذ در عمق

فاطمه موسوی کریمی

در جریان جنگ ۱۲ روزه میان ایران و اسرائیل که در ژوئن ۲۰۲۵ رخ داد، برای نخستین بار گزارش‌هایی منتشر شد که نشان می‌داد برخلاف روایت رسمی ارتش اسرائیل، چندین پایگاه نظامی حساس در داخل خاک این کشور مورد اصابت مستقیم موشک‌های بالستیک ایران قرار گرفته‌اند. داده‌های ماهواره‌ای منتشرشده از سوی دانشگاه یالتی اورگن و روزنامه تلگراف، نشان می‌دهد که پنج پایگاه کلیدی ارتش اسرائیل هدف حملات موشکی قرار گرفته‌اند؛ از جمله پایگاه هوایی تل نوف، پایگاه اطلاعاتی گلیلوت و تأسیسات تولید زره و سلاح زیپوریت. این داده‌ها که از طریق رادارهای تصویربرداری ماهواره‌ای به دست آمده، قابلیت شناسایی تغییرات در محیط ساخت و آسیب‌های ناشی از انفجار را دارند. با وجود سانسور شدید نظامی در اسرائیل که مانع انتشار اطلاعات در مورد مکان‌های حساس می‌شود، تحلیل مستقل منابع دانشگاهی در آمریکا نشان داد که شش موشک ایرانی به پنج پایگاه نظامی برخورد کرده‌اند؛ حملاتی که هنوز جزئیات دقیق آن‌ها از سوی مقامات اسرائیلی تأیید نشده، اما در محافل رسانه‌ای و امنیتی به طور ضمنی پذیرفته شده است.

بر پایه همین گزارش‌ها، برخی از این پایگاه‌ها نقش حیاتی در سامانه فرماندهی، عملیات هوایی و لجستیک ارتش اسرائیل دارند. برای مثال، پایگاه تل نوف یکی از مراکز اصلی نیروی هوایی اسرائیل به شمار می‌رود و گلیلوت به عنوان یک مرکز اطلاعاتی، مسئول هماهنگی‌های حساس امنیتی است. اصابت موشک به چنین مراکزی، هرچند خسارات وارد شده به گفته منابع رسمی «محدود» بوده و عملکرد پایگاه‌ها ادامه یافته، نشان دهنده نفوذپذیری سامانه‌های دفاعی اسرائیل در برابر حملات گسترده و هم‌زمان است.

پایگاه هوایی تل نوف (TelNof Airbase)

پایگاه هوایی تل نوف، واقع در مرکز اسرائیل، یکی از مهم‌ترین مراکز عملیاتی نیروی هوایی این کشور است. در این پایگاه، اسکاادران‌های پیشرفته جنگنده‌های اف-۱۵ و پهپادهای شناسایی مستقر هستند و همچنین بخشی از واحدهای پشتیبانی عملیات هوایی و آموزش خلبانان در آن فعالیت دارند. تصاویر ماهواره‌ای منتشرشده پس از حمله ایران، حاکی از آسیب به یکی از باندهای پرواز و دو انبار مهمات در حاشیه غربی این پایگاه بود.

گرچه منابع رسمی اسرائیلی مدعی شدند عملیات در تل نوف تنها برای چند ساعت اختلال ایجاد کرد، منابع اطلاعاتی مستقل از مختل شدن حرکت جنگنده‌ها در

روزهای ۲۵ تا ۲۷ خرداد خبر دادند. این حمله، از نظر روانی و نمادین، نشان داد که حتی یکی از امن‌ترین پایگاه‌های هوایی اسرائیل نیز در برابر موج حملات موشکی فشرده و دقیق، آسیب‌پذیر است.

پایگاه اطلاعاتی گلیلوت (Gilot Intelligence Base)

پایگاه گلیلوت در شمال تل‌آویو، یکی از مقرهای کلیدی اطلاعات نظامی اسرائیل است و بخش‌هایی از یگان ۸۲۰ (واحد شنود الکترونیکی ارتش) در آن مستقرند. این پایگاه نقش اساسی در رهگیری ارتباطات، تحلیل داده‌ها و طراحی عملیات‌های سایبری دارد. بنا به گزارش روزنامه هآرتص، حمله موشکی به این منطقه موجب آتش‌سوزی در یکی از ساختمان‌های اداری و تخریب بخشی از مرکز دیتا شده است. پایگاه گلیلوت نه تنها یک مرکز اطلاعاتی صرف، بلکه پل ارتباطی میان ارتش، موساد و شایاک به شمار می‌رود. آسیب به آن، حتی اگر موقتی بوده باشد، اختلالی جدی در انتقال و تحلیل داده‌ها ایجاد می‌کند و هزینه روانی و لجستیکی بالایی برای ارتش دارد. در محافل امنیتی اسرائیل، افشای آسیب این پایگاه موضوعی بسیار حساس تلقی می‌شود.

تأسیسات زیپوریت Ziporit Military-Industrial Zone

منطقه صنعتی زیپوریت، در نزدیکی شهر ناصره، از جمله مراکزی است که صنایع نظامی اسرائیل در آن فعال هستند. کارخانه‌های تولید زره‌پوش، قطعات تانک مرکاوا و سیستم‌های پرتاب موشک زمین به زمین در این ناحیه مستقرند. حمله به زیپوریت با موشک فاتح-۱۱۰ و پهپاد انتحاری، بخشی از خط تولید تجهیزات زرهی را از کار انداخت.

اگرچه هیچ تصویری رسمی از خرابی‌ها در زیپوریت منتشر نشد، اما تحلیل تصاویر گرمایی ماهواره‌ای نشان داد که سه ساختمان صنعتی دچار آسیب‌سازای شده‌اند. برخی تحلیل‌گران این حمله را نشانه‌ای از آگاهی اطلاعاتی دقیق ایران از زنجیره تولید تسلیحات اسرائیلی دانستند.

دیگر اهداف نظامی

از جمله دیگر پایگاه‌های مورد حمله، می‌توان به تأسیسات فرماندهی ارتش در رامات گن و موشه دایان کمپ اشاره کرد. موشه دایان کمپ یکی از مقرهای فرماندهی تاکتیکی ارتش در مرکز اسرائیل است که در آن تمرین‌های عملیاتی و تحلیل‌های

راهبردی صورت می‌گیرد. اصابت یک موشک قیام به این پایگاه باعث تخریب بخشی از مرکز آموزشی و آتش‌سوزی در محوطه بیرونی آن شد. در تل‌آویو نیز، مجموعه نظامی معروف به «کریا» به عنوان مرکز اصلی مدیریت بحران نظامی اسرائیل، هدف حملات پهپادی قرار گرفت. اگرچه گنبد آهنین تلاش کرد تا با پرتابه‌ها مقابله کند، اما موج انفجارهای صورت گرفته موجب تخریب در ساختمان‌های اداری شرقی شد.

مراکز اقتصادی و زیرساختی

علاوه بر اهداف نظامی، حملاتی نیز به مراکز اقتصادی حساس صورت گرفت. از جمله می‌توان به حمله به ساختمان بورس تل‌آویو اشاره کرد که در روز ۳۱ خرداد دچار آسیب شد و موجب توقف معاملات و قطع برق در محدوده مرکزی شهر شد. همچنین برج‌های Azrieli که نماد تجاری تل‌آویو محسوب می‌شوند، در دویوت مورد حمله موشکی و پهپادی قرار گرفتند. موج انفجار باعث تخریب شیشه‌ها و تعطیلی این مراکز تجاری شد. حمله به فرودگاه بن‌گوریون، باعث انحراف یا لغو ده‌ها پرواز داخلی و خارجی شد. این اختلالات، تأثیر اقتصادی و روانی قابل توجهی داشت و به ویژه در روزهای ابتدایی جنگ، افکار عمومی را به شدت تحت تأثیر قرار داد.

تأثیرات سیاسی و امنیتی

مقامات نظامی اسرائیل به صورت رسمی اعلام کرده‌اند که از افشای اطلاعات درباره پایگاه‌های آسیب‌دیده خودداری می‌کنند، اما در گفت‌وگو با رویترز اذعان داشته‌اند که «تعداد بسیار کمی» از تأسیسات ارتش مورد اصابت قرار گرفته‌اند و این پایگاه‌ها همچنان عملیاتی باقی مانده‌اند. این در حالی است که تحلیل‌گران غربی معتقدند حملات موشکی ایران، چه از نظر تعداد و چه از نظر دقت، بسیار فراتر از انتظارها بوده است. با وجود عدم موفقیت قابل توجه سامانه‌های دفاعی مانند گنبد آهنین، فلاخن داوود و پیکان و همچنین پشتیبانی موشکی ایالات متحده، واقعیت این حملات نشان می‌دهد که ایران قادر است ضرباتی دقیق، هماهنگ و راهبردی به زیرساخت‌های نظامی اسرائیل وارد کند. این امر نه تنها محاسبات راهبردی تل‌آویو را تغییر داده، بلکه در سطح افکار عمومی نیز شکاف‌هایی در روایت رسمی امنیتی ایجاد کرده است. برخی تحلیل‌گران منطقه‌ای این حملات را آغاز یک مرحله تازه در دکتترین دفاعی ایران می‌دانند؛ مرحله‌ای که در آن، نه فقط تهدید بلکه اجرای عملی و دقیق ضربه متقابل به قلب مراکز راهبردی اسرائیل، ممکن شده است.

